

Milyen lesz Csehszlovákia faktográfiai információs rendszere?

A faktográfiai információk rendszere műszaki, műszaki-gazdasági és kereskedelmi-gazdasági tényeket, adatokat és mutatókat tartalmaz, amelyek az adott termelő-eszközök lényeges tulajdonságait kifejezik.

Decentralizált információs rendszer kialakításáról van szó, amely a népgazdaság kulcskérdéseire célszerűen és takarékosan válogatja ki a műszaki mutatók azon gyűjteményeit, amelyek különféle műszaki-gazdasági, kereskedelmi-gazdasági és egyéb jellegű összefüggések szerint csoportosíthatók.

A faktográfiai információk rendszere magában foglalja az adatgyűjteményeket, a feldolgozás módszereit és a technikai eszközöket. A rendszernek az automatizált irányítási rendszerekhez való kapcsolódását a számítástechnika alkalmazásával, a pénzügyi és tervgazdasági információs rendszerekhez való kapcsolását pedig matematikai-statisztikai, statisztikai stb. módszerek alkalmazásával kell biztosítani.

A rendszerben ágazatközi, ágazati, vállalati stb. adatbázisok jönnek létre. A gyűjtést pontosan definiált és értékelt információs forrásokból fogják végezni, esetenként elsődleges gyűjtéssel, amelyet pontos irányelvek szabályoznak majd. A szakmai információs rendszer a faktográfiai információs rendszer megteremtésében és működtetésében szervező és értékelő (elemző-szisztematizáló) funkciókat fog ellátni. A rendszer kifejlesztése szakmailag erőteljesen differenciált munkacsoportok munkáját követeli meg. Szükség van egy koordináló és irányító szerv létrehozására is.

A rendszertől a következő célok elérését várják: *mutatórendszer és metodika kidolgozása*, amely a nemzetközi szocialista integrációval való összefüggéseiben alkalmas a csehszlovák gazdasági anyagi-műszaki bázisának áttekintésére, és lehetővé teszi a hazai és külföldi fejlődés összehasonlítását.

A rendszer kifejlesztésének politikai-közigazdasági feltételei a szocializmus gazdasági törvényeinek érvényesülésével adottnak tekinthetők. A kiépülés sorrendjének és ütemének meghatározásában a *műszaki-gazdasági szempontokat* kell kiemelten kezelni. Ez konkrétan azt jelenti, hogy a faktográfiai gyűjteményeknek az energetika, a természeti erőforrások, a termelőeszközök, a közlekedés és távközlés, valamint azoknak a gyártmányoknak a területén kell a leggyorsabban létrejönniük, amelyek meghatározó szerepet játszanak a csehszlovák gazdaság nemzetközi érvényesülésében és a nemzetközi munkamegosztásban.

Rendszerelméleti és informatikai szempontból még sok vizsgálatra van szükség ahhoz, hogy a létrehozandó rendszer struktúrájában, technológiájában, adatminősítési kritériumaiban, módszertani irányításában ki lehessen mondani a végső szót. Problematikus az adatok

aggregáltságának kívánatos mértéke is a különböző szinteken.

Azt, hogy egyazon ténynek, dolognak mekkora *adatbokra* van, mutatja az alábbi felsorolás:

ha a róla szóló információ állami műszaki normákból származik, akkor a technika normatív állapotának,

ha próbagyártásból, akkor a technika tényleges állapotának,

ha találmányokból és szabadalmakból, akkor a technika ötletszerű állapotának,

ha tudományos-műszaki tervekből, akkor a technika tervezett állapotának,

ha nemzetközi szinten érvényesülő termékből, akkor a technika világszintjének,

ha termelőeszközökről, akkor a termelés szintjének felel meg.

Ez az egyetlen kérdés is azt mutatja, hogy aligha várható, hogy a faktográfiai információs rendszer a 6. ötéves terv folyamán túljusson a kutatás és kísérletezés szakaszán.

/VEJSOVÁ, A.: *Úvaha o systému faktografických informací v ČSSR.* = *Československá Informatika*, 19. köt. 11. sz. 1977. p. 307-309./

(Futala Tibor)

Az információs szolgáltatások megítélésének kritériumai

Ahhoz, hogy az információs központok az egymást átfedő tematikájú információs szolgáltatások kínálatából az igényeiknek legmegfelelőbbet kiválasszák, a számba jövő szolgáltatások elemzésére van szükség. Ebben nyújt segítséget a DGD (*Deutsche Gesellschaft für Dokumentation* = Német Dokumentációs Társaság) bizottsága, a KWID (*Kommission Wirtschaftlichkeit der Information und Dokumentation* = a Tájékoztatás és Dokumentáció Gazdaságosságát Vizsgáló Bizottság) által kidolgozott kritériumjegyzék.

Míg azonban a kritériumok alapjául szolgáló adatok elemzésének a vizsgáló személyétől függetlenül, mindig azonos eredményekre kell vezetnie, a végső döntés a szolgáltatások megítélésében a felhasználó szükségleteitől függ. A keresés eredményességének megítélésére szolgáló kritériumok a jegyzékben nem szerepelnek, mivel ezek kidolgozásához a szolgáltatást hosszabb ideig kellene használni.

A kritériumok jegyzéke segít eldönteni az adott szolgáltatás beszerzésének megfelelő időpontját is, de arra is használható, hogy segítségével az információszolgáltatások előállítói felismerjék a piac lefedetlen területeit.